

FENNTARTHATÓSÁG A VILÁGBAN – VÍZBIZTONSÁG A VILÁGBAN

A BUDAPESTI VÍZ VILÁGTALÁLKOZÓ ZÁRÓNYILATKOZATA

Budapest, 2013. október 11.

A Budapesti Víz Világtalálkozó összehívását a magyar kormány kezdeményezte az ENSZ Fenntartható Fejlődési Konferenciáján azzal az elsődleges céllal, hogy összegezze a 2015 utáni nemzetközi fejlesztéspolitika víz tárgyú fenntartható fejlődési célkitűzés előkészítésének eredményeit. A Budapesti Nyilatkozat a Világtalálkozó plenáris szekcióüléseinek, valamint a civil, tudományos, ifjúsági és üzleti fórumok következtetéseit tükrözi.

- 1. A víz alapvető jelentőségű.** A víz az emberi civilizáció fennmaradásának, fejlődésének, kiteljesedésének az alapja. A víz a földtörténet és az emberi történelem formálója, hordozza az emberiség közös emlékezetét. A víz meghatározta múltbeli és alakítja jövőbeni fejlődésünket. A víz a forrása az emberi életet fenntartó természeti rendszereknek, melyeket a világban zajló változások egyre komolyabb nyomás alá helyeznek.
- 2. A víz egyesít.** A víz generációkon, nemzeteken és kultúrákon belül és között egyesíti az embereket: a víz az együttműködés forrása. A víz egyenlőtlen időbeli és térbeni eloszlása – számos más kihívással egyetemben, mint a népesség-robbanás vagy az éghajlatváltozás – a vizekkel való gazdálkodást a fenntartható fejlődés és a szegénység elleni küzdelem kiindulási pontjává teszi. A vízzel való nem megfelelő gazdálkodás veszélyezteti Földünk valamennyi alapvető természeti folyamatát, továbbá a biztonságos és tiszta ivóvízhez és a szanitációhoz való emberi jog megvalósulását.
- 3. A víz összeköt.** Csak egy új politikai megközelítés alapján tudjuk a vízben rejlő lehetőségeket korunk vízügyi problémáinak a megoldására kiaknázni. Új megközelítésre van szükség nemcsak a vízügyi ágazatban, hanem ezzel összehangoltan a szociális és gazdaságpolitikában, különösen pedig az egészségügyben, az élelmezés-politikában és az energia szektorban. Bármely modern vízügyi paradigmának az – emberi jogra alapozott – emberközpontú fejlődés és a környezettel való gondos gazdálkodás követelményére kell épülnie, utóbbiba kiemelten beleértve az ökológiai rendszerek működőképességének fenntartását és a biológiai sokféleség védelmét.
- 4. Víz és ökológiai rendszerek.** A 21. század vízgazdálkodásában a természetes ökoszisztémák megőrzése és helyreállítása jelentős lépés lesz a fenntarthatóság megvalósítása felé. A természeti rendszerekben a víz és szanitáció nevében megvalósított járulékos károkozás, amennyiben azokra megfelelő környezetvédelmi intézkedések nélkül kerül sor, ellentétes a fenntartható vízgazdálkodás céljaival.
- 5. Önálló vízügyi célkitűzés.** A Millenniumi Fejlesztési Célok vízre vonatkozó célkitűzésének megvalósítása és az új, Fenntartható Fejlődési Célrendszer kidolgozása érdekében – egy új vízpolitikai megközelítés szükségességétől vezérelve – a konferencia előkészítése és a konferencia alatt felmerülő nézetek, elképzelések alapján a Budapesti Víz Világtalálkozó „Vízbiztonság a világban” néven egy önálló és átfogó víz tárgyú Fenntartható Fejlődési Cél kidolgozását javasolja, amely megfelelően kapcsolódik más Fenntartható Fejlődési Célokhoz.

Ezen javaslat az 1. mellékletben bemutatott szakpolitikai ajánlásokra támaszkodik. Az önálló Fenntartható Fejlődési Cél az alábbi vízpolitikai kérdések megoldása érdekében

szükséges Specifikus, Mérhető, Megvalósítható, Releváns, Határidőkhöz kötött, Értékelt és Újraértékelt – azaz SMART[ER]¹ – alcélkitűzésekre bontani:

- a) *az egészséges ivóvízhez és szanitációhoz való egyetemes hozzáférés biztosítása:* valamennyi ember számára alapvető jogként kell biztosítani az egészséges ivóvízhez és – a nemi sajátosságokra is figyelemmel – a szanitációs és higiénés szolgáltatásokhoz való fenntartható hozzáférést a háztartásokban, iskolákban, munkahelyeken valamint a katasztrófa helyzetek és humanitárius beavatkozások során, így pl. menekülttáborokban;
- b) *a jobb integráción és ágazatközi együttműködésen alapuló vízgazdálkodási szemlélet:* meg kell valósítani az édesvíz készletekkel való vízgyűjtő alapú integrált vízgazdálkodást – nemcsak nemzeti keretek között, hanem a határokkal osztott víztestek kapcsán is –, annak érdekében, hogy maximalizálni lehessen a vizek hasznait az egyes ágazatok közötti méltányos, hatékony és fenntartható elosztás által, hogy erősítsük az élelmiszer- és az energiaellátás biztonságát, megóvjuk az ökoszisztémákat és az azok által nyújtott szolgáltatásokat, valamint hogy növeljük a vízfelhasználás hatékonyságát;
- c) *a vízszennyezés csökkentése, a csatornázás, szennyvíztisztítás és a víz újrahasználatának elősegítése:* biztosítani kell az emberi egészség és a környezet megfelelő védelmét a települési, mezőgazdasági és ipari kibocsátásokkal szemben a vizek szennyezésének csökkentése, a szennyvizek összegyűjtése és kezelése, továbbá a víz újrahasznosításának maximalizálása által; és
- d) *a globális változások vízügyi kihívásaival szembeni alkalmazkodóképesség növelése:* a vízügyi infrastruktúra gondos használatával és fejlesztésével, megfelelő politikai intézkedésekkel és korai információcsere útján növelni kell a társadalom alkalmazkodó- és ellenálló képességét korunk és a jövő olyan globális változásaival kapcsolatban, mint a vízbiztonság növekvő hiánya, az éghajlatváltozás, népességnövekedés, földhasználat-változtatás vagy az extrém vízügyi jelenségek gyakoriságának növekedése. Megfelelő kockázatkezelési tervek végrehajtásával csökkenteni kell az emberi eredetű és természetes katasztrófáknak az ivóvízhez és szanitációhoz való hozzáférésre gyakorolt hatását.

6. Vízügyi kapacitás-fejlesztés. Az ivóvízre és szanitációra vonatkozó Millenniumi Fejlesztési Cél végrehajtásának tapasztalatai a vízügyi ágazatban is markánsan aláhúzzák a megfelelő természettudományos, társadalmi, gazdasági, intézményi, műszaki és mérnöki kapacitás szükségességét. A korábbinál átfogóbb, szélesebb körű Fenntartható Fejlődési Célok a vízügyi tudományokat is az eddigieknél komolyabb kihívások elé fogják állítani. A képzett szakemberek és a végrehajtási képesség hiánya egyértelműen akadályát képezik az új célkitűzések megvalósításának.

7. Markáns kormányközi intézményi mechanizmus. A víznek az emberiség és a Föld egésze szempontjából meghatározó szerepére tekintettel, amely szükségképpen befolyással bír bármely jövőbeni fenntartható fejlődési keretrendszerre, ki kell alakítani a víz és szanitációs ágazat célkitűzései monitorozását, felülvizsgálatát és értékelését végző markáns kormányközi mechanizmust. A releváns célok, körülmények és korlátok átfogó jellegére tekintettel javasolt egy integrált, rendszeres felülvizsgálati és értékelési mechanizmus minél korábbi intézményesítése.

***

---

¹ Specific, Measurable, Attainable, Relevant, Time-bound [Evaluated, Re-evaluated]

I. melléklet

A BUDAPESTI VÍZ VILÁGTALÁLKOZÓ AJÁNLÁSAI
A VÍZ TÁRGYÚ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉL ALÁTÁMASZTÁSÁRA

1. A Budapesti Víz Világtalálkozó öt fontos témát tárgyalt meg egy átfogó vízpolitikai megközelítés kialakítása jegyében:
  - e) Az egészséges ivóvízhez és szanitációhoz való egyetemes és fenntartható hozzáférés biztosítására jól meghatározott, globálisan, regionálisan és nemzeti szinten is értelmezhető SMART[ER] célkitűzések;
  - f) A vízgazdálkodás során (beleértve a szennyvízkezelést is) a műszaki, környezetvédelmi, szociális és politikai szempontok jobb integrációja;
  - g) Az átláthatóság, számonkérhetőség, az adatnyilvánosság, a társadalmi részvétel és az együttműködés elveire alapuló jó és hatékony vízpolitikai irányítás, amely ezen szakpolitikák megalkotása és végrehajtása során – politikai berendezkedéstől függetlenül – megfelelően biztosítja az érintettek bevonását, figyelemmel van etikai elvárásokra, valamint a helyi körülményekre;
  - h) A vízhasználat terén hatékony ösztönzők kialakítása a zöld gazdaság létrehozása és támogatása érdekében; a nemzeti fejlesztési tervekben a víz kiemelt szerepének biztosítása;
  - i) Új mikro- és makroszintű, magán és köz támogatási mechanizmusok rendszere, melyek célja az (a)-(d) pontban foglaltak megvalósításának finanszírozása révén a vízkezelés kérdése a fenntartható fejlődés keretein belül.

SMART[ER] CÉLOK LÉTREHOZÁSA AZ EGÉSZSÉGES IVÓVÍZHEZ ÉS A – NEMI SAJÁTOSÁGOKAT IS FIGYELEMBE VEVŐ – BIZTONSÁGOS SZANITÁCIÓS ÉS HIGIÉNÉS SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ FENNTARTHATÓ ÉS EGYETEMES HOZZÁFÉRÉS ÉRDEKÉBEN

2. Az egészséges ivóvízhez és a – nemi sajátosságokat is figyelembe vevő – biztonságos szanitációs és higiénés szolgáltatásokhoz való hozzáférés az egészség, a jóllét és a szegénység felszámolásának alapvető eleme. Ezért globális, regionális és nemzeti szintű elköteleződésre van szükség ahhoz, hogy felgyorsítsuk ezen hozzáférés megvalósítását, illetve fokozatosan elérjük az emberhez méltó élethez elengedhetetlen biztonságos és tiszta ivóvízhez, valamint az alapvető szanitációhoz való emberi jog érvényesítését. A vízhez és szanitációhoz való hozzáférésben tapasztalható hiányosságok felszámolása javítja és védi egészségünket, támogatja a nemek közötti esélyegyenlőséget és az emberi méltóságot, fejlesztési és oktatási lehetőségeket teremt és eredményeket szül, különösen a sérülékeny társadalmi csoportok esetében, valamint hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez és a szegénység csökkentéséhez.
3. Elengedhetetlen a biztonságos ivóvízhez és szanitációhoz való fenntartható és egyetemes hozzáférés megvalósítása valamennyi háztartásban, oktatási és egészségügyi intézményben, munkahelyen, valamint a humanitárius segítségnyújtás helyszínein, így különösen a fegyveres összetűzéseket követően és a menekülttáborokban. Valamennyi felhasználó vonatkozásában javítani kell az ivóvíz minőségét és a szolgáltatás fenntarthatóságát, ugyanakkor előnyben kell részesíteni a legsérülékenyebb csoportokat a diszkrimináció-mentesség, a megfizethetőség, továbbá az egyenlőség és méltányosság jegyében. A hosszú távú megoldások megvalósítása érdekében szükséges az érintett lakosság helyi felkészítése a vízszolgáltatás tervezésének kezdeti szakaszától a beruházáson keresztül a működtetés valamennyi fázisában, valamint a helyi alapanyagok és tudás maximális használata.
4. Azon felismerésre tekintettel, hogy a víz és szanitációs szolgáltatások nemcsak használják, hanem szennyeznek is a vízkészleteket, ezáltal – megfelelő ellenintézkedések hiányában – károsan befolyásolják a víz egészségnek körforgását, az ivóvíz és szanitáció kérdését teljes mértékben integrálni kell a vizekkel való gazdálkodás rendszerébe.

5. A vízzel és szanitációval kapcsolatos tárgyalások során gyakran háttérbe szorul a higiénia kérdése. Fontos feladat tehát olyan mérhető és megvalósítható elképzelések beazonosítása, amelyek a higiénés helyzet javítását eredményezik, elsősorban nők és serdülő lányok részére.
6. Az emberi egészségnek és az ökológiai rendszerek épségének a helytelen szanitáció, valamint a települési, mezőgazdasági és ipari szennyezés következményeitől való védelme elővigyázatosságot, megelőzést, megfelelő végrehajtást és rehabilitációt igényel. A szennyvizek és a szilárd hulladék összegyűjtése és kezelése, valamint az újrahasználatot maximalizáló zárt anyagforgalom megvalósítása előfeltétele – és a helyreállításhoz képest költséghatékony megoldása – a vízkészletek állapotromlása megakadályozásának.
7. Ezen célkitűzések megvalósítása a régi és az új technológiákhoz, valamint a vízfelhasználáshoz és szanitációhoz kapcsolódó társadalmi szokások új partnerséget, valamint a hagyományostól eltérő megközelítéseket igényel.

A VÍZ INTEGRÁLT KEZELÉSE A VÍZGAZDÁLKODÁSBAN ÉS AZ ALAPVETŐ SZOLGÁLTATÓ ÁGAZATOKBAN

8. A vízzel való gazdálkodásnak a vízgyűjtő szintjén megfelelően tükröznie kell a víz összekötő szerepét, mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek vonatkozásában. Az egymással versengő vízhasználatok összeegyeztetése politikai és műszaki feladat. A különböző vízhasználók gyakran ugyanarra a vízre formálnak igényt. A víz azonban kapcsolatot teremt ezen társadalmi igények között, és inspirálhatja új és hatékony politikai, műszaki és társadalmi megoldások kialakulását. A népesség és a gazdaság bővülésének, így különösen a növekvő energiaigénynek, élelmiszertermelésnek és az étkezési szokások megváltozásának eredményeképpen a vízigény folyamatosan nő. A korábban regionális vagy helyi ügyként kezelt vízhiányok vagy vízmegosztási nehézségek mostanra globális problémává álltak össze. Ebből következik, hogy a vízgazdálkodásnak a konszolidációt és az integrációt elősegítve meg kell haladnia a területi és szektorális határokat. A teljes körű integrációnak a vízügyi ágazaton túl magában kell foglalnia valamennyi jelentős vízfelhasználó szektort. A vízszolgáltatást, az energiaszektort, a mezőgazdaságot, az egyéb érintett ágazatokat, továbbá a természeti rendszereket egységesen átfogó megközelítés alkalmazására van szükség. Így biztosítható a kompromisszumok beazonosítása, a szinergiák megteremtése és az erőforrások hatékonyabb használata. Ezen megközelítés elérhető, ha erősödnek a felsőoktatási intézményeken belüli kapcsolatok, ezáltal a következő generációk képzésében erőteljesen megjelennek a tudományközi és a tudományokon átívelő tanulmányok, és a jövőben láthatóvá válnak a tudományközi megoldások és a kölcsönös előnyök.
9. A lakossági vízszolgáltatás és szanitáció, a mezőgazdasági és ipari célú vízhasználat, a hajózás, energiatermelés, a rekreációs igények vagy a természeti rendszerek jó állapota éppúgy tárgyai a vízkészletekkel való gazdálkodásnak, mint a településfejlesztési kérdések, a szegénységcsökkentés, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás vagy éppen az egyre nagyobb gyakorisággal felmerülő szélsőséges jelenségek megelőzése, illetve ezek hatásainak mérséklése a katasztrófák kockázatainak csökkentésére irányuló intézkedések által.
10. Értékelési és vízgazdálkodási eszköztárunk zömének kiindulópontja az állandóság. Tervezési módszereink alapja az a feltételezés, hogy az igénybe vett eljárások statisztikai sajátosságai nem változnak. A világ azonban egyre inkább a komoly változás jeleit mutatja. A hirtelen változásokban megnyilvánuló jelenségek mindenütt felfedezhetők körülöttünk. Ilyen például a vízjárás szélsőségei gyakoriságának szemmel látható, ám a korábbi koncepciók és jelenlegi módszereink által nem magyarázható növekedése. Sürgősen ki kell fejleszteni tehát az állandóság hiányához igazított új eszköztárat. Máskülönben az embereknek a fenntarthatóságot aláásó fokozott kockázatokkal kell szembenézniük.
11. Integrált vízgazdálkodás, a vízről való gondoskodás alapelvei és az ökológiai rendszereket támogató fenntartható jövő gyakorlata csak olyan eljárásban alakítható ki, melyet valamennyi érintett fél elfogad. A valódi részvétel feltételei a szükséges információkhoz, közös és nyitott adatbázisokhoz való megfelelő hozzáférés biztosítása, a kapacitás-fejlesztés és a partnerség lehetősége, valamint a támogató intézményi és jogrendszer. A megfelelő – így az adatgyűjtéstől a tudományos kutatásig terjedő – kapacitásoknak a nemzeti fejlesztési tervekbe való beépítése előfeltétele a vízzel való integrált gazdálkodásnak. A vízgazdálkodásnak azonban messzebbre kell tekintenie, mint a víz fizikai ciklusa vagy a versengő vízigények kielégítése. Nyitott szemlélettel kell ugyanis foglalkoznia szociális-gazdasági, jogi, intézményi kérdésekkel a hatékony és eredményes társadalmi részvétel megvalósítása érdekében. Az ennek keretét adó

eljárásokat és hatásköröket valamennyi kormányzati szinten egyértelműen rögzíteni kell.

12. Az éghajlatváltozás hatásainak döntő többsége a vízkörforgáshoz kapcsolódóan jelenik meg. Ilyenek a csapadék mennyiségében és gyakoriságában hosszú távon tapasztalható változások vagy a változékonyság növekedése, melyek az aszályok és árvizek kockázatát növelik, és amelyek hatással lehetnek az élelmiszer- és energiatermelésre, a felszín alatti vízkészletekre, az ökológiai rendszerek fenntarthatóságára, az infrastruktúra-fejlesztésre vagy a vízre támaszkodó termelő iparágakra. A tengerszint növekedése ezen felül valós veszélyt jelent a tengerparti közösségekre, városokra és óriásvárosokra éppúgy, mint a tenger menti sérülékeny felszín alatti vizekre vagy az élelmiszertermelésre. Ezért a víz szerepét az éghajlatváltozási alkalmazkodási és a kibocsátás-csökkentési stratégiákban sürgősséggel és kifejezetten meg kell jeleníteni.
13. Kockázatok és bizonytalanságok elkerülhetetlenek. Mindazonáltal innovatív és alternatív módszereket kell kifejleszteni, – és amennyiben ezek sikeresek –, a gyakorlatban alkalmazni, hogy a vízügyi kockázatokat csökkentsük. Ide tartoznak például az ökológiai szolgáltatásokra alapozott megközelítések vagy a szerkezeti és nem szerkezeti beavatkozások útján a vízgazdálkodási rendszerek ellenálló-képességét erősítő alkalmazkodási stratégiák. Megfelelő monitoring, fejlett előrejelző rendszerek vagy kockázat-megosztó mechanizmusok szintén hozzájárulhatnak egy vízbiztonságot nyújtó, fenntarthatóbb világhoz.
14. A felmerülő vízügyi problémák átfogó monitorozása és a korai előrejelzése kritikus fontosságú eleme lesz a jövőbeni fenntartható fejlődési céloknak. Ehhez az információk időben történő megosztásáról szóló nemzetközi szerződések szükségesek, melyhez mintául szolgálhatnak egyes meglévő megállapodások. Az elmúlt évtized kimagasló eredményeit jórészt nem használtuk ki. Míg a műszaki eszköztár és az adatbázisok hozzáférhetősége és összetettsége fokozatosan javul, addig az adatoknak a helyszíni adatgyűjtések alapján történő megerősítése folyamatosan romlik. A hatalmas felhalmozott adattömeget kifejezetten a fenntartható fejlődési célok megvalósítása monitorozásának szolgálatába kellene szervezni. A tudományos közösség további összegző munkájára lehet szükség a célokban történő előrehaladás vagy annak hiánya megállapítására, értelmezésére.
15. A jövő generációk vízügyi szakembereinek és vízügyi tudásának biztosítása érdekében az oktatást és a kapacitás-fejlesztést minden szinten ösztönözni és támogatni kell. A jövő vízügyi vezetőinek a képzése és továbbképzése, valamint az érintett és érdekelt társadalmi szereplők, mint az önkormányzatok, a nem-kormányzati és civil szervezetek kapacitásainak megerősítése kritikus eleme lesz a víz és szanitációs tárgyú fenntartható fejlődési cél megvalósításának. Javasolt a kutatók és a gyakorlati szakemberek közötti dialógus felújítása és megerősítése, a kutatási eredmények gyakorlati felhasználásának meggyorsítása, valamint a legjobb gyakorlatok innovációjának támogatása, hogy a tudomány és a szakpolitika közötti fennálló szakadék áthidalható legyen.
16. Mind a magán, mind a közcélú projektek részeként ösztönözni kell a kapacitás-fejlesztést, melynek társadalmi megtérülését hangsúlyozni kell a döntéshozók felé. Hasonlóképpen, új megközelítésekre van szüksége a kis közösségeknek – különösen a magas szintű szolgáltatások esetében – a meglévő és új rendszereknek a hidrológiai bizonytalanságokhoz és kockázatokhoz való jobb alkalmazkodását elősegítendő a klímaváltozás és a vízhiány hatásaival szembeni rugalmas ellenálló-képesség fokozása érdekében, kiemelten a víztározás terén. Ilyen új megközelítés többek között a közösségi alapú erőforrás-gazdálkodás, vagy a vízigények kezelése.

A JÓ VÍZPOLITIKAI IRÁNYÍTÁS ELŐSEGÍTÉSE

17. A vízhez és szanitációhoz való általános és fenntartható hozzáférés megvalósítása, továbbá a vízzel való hatékony gazdálkodás megköveteli a jó vízpolitikai irányítást. Ez olyan rugalmas és alkalmazkodó intézményeket tesz szükségessé helyi, nemzeti és – a vízgyűjtő-szemlélet alapján – nemzetközi szinten, amelyek képesek azonosítani és megoldani korunk és a jövő vízügyi problémáit. Az ilyen típusú irányítás a számonkérhetőségre, valamint az egyes ágazatok közötti kölcsönös kapcsolatok megfelelő szintű meghatározására kell, hogy épüljön.
18. Az irányítás módja szükségképpen függ a megoldandó vízpolitikai feladat kontextusától, de mindenféleképpen ki kell, hogy terjedjen az érintett ágazatok közötti kapcsolódásokra. Szükség van egy sor átfogó alapelv és helyben alkalmazható szakpolitikai alapvetés meghatározására, amelyek célja, hogy kijelöljék, kinek mi a feladata, és amelyek lehetővé teszik a vízzel való

megfelelő időbeli, térbeli és igazgatási szintű gazdálkodást. Ezeknek ki kell terjednie az ágazatok közötti újszerű partnerségre, a megvalósítás és annak hatékonyságának mérésére és értékelésére, továbbá a hatósági, végrehajtási feladatok tükrében az emberi és pénzügyi erőforrások megfelelő biztosítására.

19. Fokozott figyelmet kell fordítani az – új, illetve a korosodó infrastruktúra felújításán alapuló – fenntarthatóbb vízszolgáltatásokat támogató kormányzati megoldások kialakítására. Ehhez szükséges a pénzügyi források előteremtését katalizáló beruházási környezet javítása, továbbá a hálózatok működtetéséhez, a projektek lebonyolításához és a források felhasználásához nélkülözhetetlen felvevő képesség megerősítése.
20. A hatékony vízpolitikai irányítás függ az érintett hatóságok által képviselt intézményi minőségtől, az ágazati és területi integrációtól, a társadalmi részvétel szintjétől és a résztvevők sokféleségétől, az átláthatóság mértékétől, a rendelkezésre bocsátott adatok minőségétől és konzisztenciájától, a kapacitás-fejlesztéstől, valamint a korrupció elleni intézkedésektől. Mindezek együtt képezik a vízbiztonságot nyújtó, fenntartható világ megvalósításához szükséges jó vízpolitikai kormányzás alapját.
21. A határokkal osztott felszíni és felszín alatti vízkészletek esetében, melyek Földünk édesvíz tartalékának többségét adják, a vízpolitikai irányításnak az osztott vizekkel való közös gazdálkodást támogató vízgyűjtő-szemlélet alapján túl kell lépnie a nemzeti határokon. Erős és hosszú távú, határokon átnyúló együttműködés stabil (nemzetközi) jogi és intézményi elveken és megoldásokon alapuló közös vízgyűjtő intézmények, munkaprogramok, közös monitoring rendszerek, továbbá széleskörű társadalmi részvétel útján biztosítható.
22. Fontos a jó vízpolitikai irányítás gazdasági hasznait egyértelműen kiemelni. Gazdasági tényezők által dominált világunkban folyamatosan hangsúlyozni kell a jó vízpolitikai irányítás által az érintett szektorok között biztosított kölcsönös előnyöket. Elemezni kell a jó vízpolitika hozzájárulását a gazdaságfejlesztéshez és a hatékonyságnöveléshez, melynek eredményeit el kell juttatni az érintett szereplők legszélesebb körének. Ösztönözni kell a köz- és magánszektor közötti partnerséget. A vízfelhasználók közötti együttműködés, ideértve az üzleti és a magánszektor szereplőit, alapvető feltétele a méltányos vízmegosztásnak.

A VÍZ SZEREPE A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS A ZÖLD GAZDASÁG ELŐMOZDÍTÁSÁBAN

23. Minden ország nemzeti sajátosságaira és prioritásaira figyelemmel alakítja ki jövőképét, elképzeléseit, modelljét, eszköztárát a fenntartható fejlődés megvalósítására. Mindazonáltal, a zöld gazdaság fontos eleme ennek az eszköztárnak. A zöld gazdaság magában kell, hogy foglalja a régi és új technológiákat és eszközöket, el kell, hogy ismerje a vízgazdálkodás biztosításához szükséges természeti tőke és az ökológiai folyamatok társadalmi-gazdasági értékét, a költség-haszon elemzések során új elszámolási rendszert kell használnia a természeti tőke értékelésére, valamint hangsúlyoznia kell a vízhasználat hatékonyságát. A zöld gazdaságoknak a vízhasználók körében valódi magatartás-változást kell megcélozniuk, integrálni kell az adaptív vízgazdálkodás régi és modern módszereit, ki kell dolgozni a vízügyi beruházások, a szennyvíztisztítás, a szilárd hulladék használata, továbbá a természetes és az épített vízügyi infrastruktúra kezelése és rehabilitációja során az ökológiai rendszerek épségére alkalmazandó specifikus előírásokat.
24. A zöld gazdaság megvalósításához azonosítani kell a vízfelhasználók közötti kölcsönös előnyöket és az egyes használatok közötti prioritásokat. A fő célkitűzés a világ lakosságának az alapvető termékekkel és szolgáltatásokkal való ellátása, olyan típusú gazdasági növekedés mellett, amely tiszteletben tartja a föld nagy természeti rendszereinek korlátait. A vízügyi prioritásoknak egyensúlyt kell teremteniük a fenntartható fejlődés három pillére között és integrálniuk kell a társadalmi-kulturális, gazdasági és környezetvédelmi dimenziókat a nemzeti elszámolási rendszerekbe és fejlesztéspolitikákba. A prioritások meghatározása során figyelemmel kell lenni a következőkre: jogalkotás, monitoring, finanszírozás, megfizethető zöld technológiák pénzügyi támogatása, piaci környezet és árszabályozás, a használó fizet és a szennyező fizet elvei, az ökológiai szolgáltatások ellentételezése, projektek és termékek környezeti minősítése, továbbá a kockázatok és hasznok átfogó elemzése. A vízpolitikáknak ösztönözniük kell olyan elfogadott és megfizethető technológiák és infrastruktúrák elterjedését – mint pl. víztárolás –, melyek egyidejűleg hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez, a szegénység csökkentéséhez, a zöld munkahelyteremtéshez és növekedéshez.

ÚJ MIKRO- ÉS MAKROSZINTŰ, MAGÁN ÉS KÖZFINANSZÍROZÁSI MÓDSZEREK

25. A vízre és szanitációra vonatkozó millenniumi fejlesztési célok megvalósítása minden szinten innovatív, nyitott, méltányos, rugalmas, célzott és fenntartható finanszírozási mechanizmusokat igényel, különösen a szegény és sérülékeny társadalmi csoportok vonatkozásában. Ez az igény az ivóvíz és a szanitáció mellett további területek kapcsán is felmerül. Bár a szükségletek eltérőek, mégis az adaptív vízgazdálkodás finanszírozási követelményeivel is foglalkozni kell, különös tekintettel a globális változások emberiségre gyakorolt hatásai tükrében.
26. Sok esetben az anyagi források rendelkezésre állnak, ugyanakkor nehéz azokhoz hozzáférni. A meglévő forrásokhoz való hozzáférést akadályozó korlátok megszüntetése, valamint a – kis és nagyleptékű beruházásokhoz rendelkezésre álló – források hatékony felhasználása jelentős mértékben segítené vízpolitikai célkitűzéseink megvalósulását. A jövőbeni fenntartható fejlődési célok jelentős mértékben támaszkodnak a vízre. Az élelmiszer- és energiatermelés, a közegészségügy vagy a környezet fenntarthatósága nem valósítható meg – tartósan vagy egyáltalán – megfelelő ivóvíz és szanitáció biztosítása, valamint a vizekkel való megfelelő gazdálkodás nélkül. Mindezek tükrében mielőbb rá kell világítani a víz központi szerepére a költségvetési prioritások meghatározása és a források allokációja során. Emellett ez az egyik leghatékonyabb társadalmi megtérülésű beruházás, amely a méltányosság, a közegészség, az oktatás és az élelmiszer-ellátás helyzetének erősítésével közvetlen pozitív hatást gyakorol a gazdasági aktivitásra.
27. Mindazonáltal nemcsak a pénz kulcsfontosságú erőforrás. Javítani kell az emberi erőforrások fejlesztésére fordított beruházások megtérülését. A segélyezésről a fenntartható szolgáltatások biztosítására való áttérés kulcsfontosságú. A projektek hosszú távú sikerét csak diverzifikált, megfizethető, gyakorlatban alkalmazható és hozzáférhető olyan finanszírozási mechanizmusok tudják garantálni, melyek mind az emberi, mind a materiális erőforrások tekintetében alkalmazkodnak a helyi adottságokhoz.
28. A fenntartható fejlődés lényege a jövő nemzedékek iránti, illetve a nemzedékek közötti méltányosság. Ezen körülményre tekintettel kell foglalkoznunk az infrastruktúrák állapotromlásával és a vagyonnal való gazdálkodással, egyenlő módon véve tekintetbe az ökológiai szolgáltatások fenntartásának és helyreállításának szükségességét, illetve ezen szolgáltatások csökkenéséből eredő költségeket. Az ökológiai szolgáltatások csökkenését eredményező környezeti állapotromlás per definitionem vezet a vízszolgáltatások csökkenésére, ekképp ellentétes a fenntarthatóság eszméjével.
29. A víz sokféle célt szolgál. A víz és szanitációs beruházások sokrétű haszonnal járnak a vízügyi ágazaton túl is, melynek előnyeit indokolt az ágazatokon átívelő módon integrálni. A fenntartható fejlődés megvalósításának, a szegénység csökkentésének, az élelmiszer- és energiabiztonság megteremtésének, az általános jól-lét javításának tehát az egyik leghatékonyabb módja az érintett szektorok közötti kölcsönös előnyökön nyugvó megközelítés gyakorlati végrehajtása. Ennek hasznai ágazatokon és generációkon ívelnek át. Végző soron a vízbe történő befektetés, befektetés a békébe.

II. Melléklet

A BUDAPESTI VÍZ VILÁGTALÁLKOZÓ PLENÁRIS ÜLÉSEINEK ÉS STAKEHOLDER FÓRUMAINAK ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉSEI ÉS AJÁNLÁSAI

ELSŐ PLENÁRIS SEKCIÓ: AZ IVÓVÍZHEZ ÉS SZANITÁCIÓHOZ VALÓ EGYETEMES HOZZÁFÉRÉS

BEVEZETÉS

Jelentős előrelépés történt a víz és szanitációs tárgyú Millenniumi Fejlesztési Cél megvalósításában, de még így is milliárdok nem férnek hozzá ivóvízhez és alapvető szanitációs szolgáltatásokhoz. A víz és szanitációs tárgyú „el nem végzett feladat” megvalósítása kiemelt elsődleges cél kell, hogy maradjon. Amíg több mint egy milliárd ember kényszerül nyílt defekációra, addig a biztonságos szanitáció megvalósítása sürgős és kritikus feladat marad.

A legszegényebbeket, a társadalom legalsó szintjén élő egymilliárd embert kell a cselekvés középpontjába állítani. El kell érni a polgárháborús környezetben élő, elüldözött, katasztrófa-sújtott, sérülékeny vagy marginalizált csoportokat, ezek informális településeit, közösségeit. Méltányossági alapon rendszerszintű intézkedésekre van szükség a fenntartható ivóvíz és szanitációs szolgáltatások biztosítására. „A jó közegészségügyi állapot szíve a megelőzés, lelke a méltányosság, keringési rendszere pedig a vízhez és szanitációhoz való hozzáférés”.

FŐ ÜZENETEK

Valamennyi ember számára alapvető jogként kell biztosítani az egészséges ivóvízhez és – a nemi sajátosságokra is figyelemmel – a szanitációs és higiénés szolgáltatásokhoz (együttesen: WASH) való fenntartható hozzáférést a háztartásokban, iskolákban, munkahelyeken valamint a katasztrófahelyzetek és humanitárius beavatkozások során, így pl. menekülttáborokban.

A szekcióülés kiállt egy Specifikus, Mérhető, Megvalósítható, Releváns, Határidőkhöz kötött [SMART] olyan víz tárgyú Fenntartható Fejlesztési Cél elfogadása mellett, amely a WASH-t alapvető emberi jogként ismeri el, és amely integrálja az egyenlőség, hozzáférhetőség és megfizethetőség elveit. A szekcióülés alapjaiban jóváhagyta a Budapesti Nyilatkozat tervezetének tartalmát.

A vízhez és szanitációhoz való hozzáférésben tapasztalható hiányosságok felszámolása javítja és védi egészségünket, támogatja a nemek közötti esélyegyenlőséget és az emberi méltóságot, fejlesztési és oktatási lehetőségeket teremt és eredményeket szül, különösen a sérülékeny társadalmi csoportok esetében, valamint hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez és a szegénység csökkentéséhez.

KIHÍVÁSOK

- A szolgáltatásokhoz való hozzáférés fenntartása óriási kihívás. Hogyan lehet a vízszolgáltatás biztonságát megvalósítani, más szóval hogyan garantálhatóak a jó minőségű ivóvíz- és a megbízható WASH szolgáltatások?
- Hogyan valósítható meg a WASH a 21. századi integrált vízgazdálkodás keretei között?
- Hogyan eléghetők ki a változó éghajlat között a növekvő lakosság igényei a kölcsönös függések és komplexitás által jellemzett új vízügyi kihívások tükrében?
- Szükséges-e feltárni, elismerni a különböző WASH célú beavatkozási közötti olyan kapcsolatot, amelyek nem kívánt jövőbeni hatásokkal járhatnak?

AJÁNLÁSOK

- A szolgáltatásokhoz való hozzáférés fenntartása, annak hangsúlyozásával, hogy a vízszolgáltatás biztonságának és a szennyezés megelőzésének monitorozására szükség van egy globális mechanizmus haladéktalan kidolgozására.
- A víz újrahasználata és hasznosítása, a szennyvizek és a szilárd hulladék összegyűjtése és kezelése, valamint az újrahasználatot maximalizáló zárt anyagforgalom megvalósítása szükséges a vízben biztonságos világ megvalósításához.
- A WASH szolgáltatásokat a szélesebb víz kontextusban kell kezelni.
- A WASH szolgáltatásokat prioritásként kell kezelnie a politikai vezetőknek, a köz és

magánszférának, a befektetőknek, a kereskedelemnek. Egyértelmű és meggyőző bizonyítékok támasztják alá, hogy a fenntartható WASH szolgáltatások az emberi életminőségben megjelenő szociális-gazdasági megtérüléssel járnak.

MÁSODIK PLENÁRIS SZEKCIÓ: INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁS A 21. SZÁZADBAN

BEVEZETÉS

Az integrált vízgazdálkodással foglalkozó szekcióülés áttekintette a vízkészletek állapotát, az azokat érintő fő trendeket a helyi szinttől a globálisig, valamint a releváns tudományos és műszaki megközelítéseket. A változások kiváltó okai tovább növelik a vízigényt, 2050-ig a vízhasználat jelentős megugrását előre vetítve.

Tekintettel arra, hogy a kormányok vezetői, az üzleti szféra és más főbb aktorok a víz kérdését a fejlesztéspolitika kiemelt kérdésévé emelték, kedvező a politikai környezet. Míg egyre inkább konszenzus van arról, hogy mit kellene megvalósítani, sokkal inkább eltérnek a vélemények a szükséges szakpolitikákról és intézkedésekről.

A „vízbiztonság” fogalma egyre komolyabb politikai támogatást élvez, egyre inkább kapcsolódik egyéb biztonsági kérdésekhez, mint az energiabiztonság, élelmiszerbiztonság vagy a nemzetbiztonság.

FŐ ÜZENETEK

A vízipolitika és a vízgazdálkodás jobb megalapozása érdekében a tudományos közösségnek integráltabb elemzéseket kell végeznie. A víz célú Fenntartható Fejlődési Célnak politikailag érdekesnek kell lennie és ki kell terjednie mind a vízminőség/mennyiség kérdéseire, mind pedig a vízhasználat hatékonyságára.

A politikai akaratot megfelelő beruházásoknak kell követnie, ahol a cselekvés hasznait egyértelműen meg kell jeleníteni gazdasági mutatókkal is.

KIHÍVÁSOK

- A változások kiváltó okai tovább növelik a vízigényt. Az új középosztály kialakulása milliók számára jelent felemelkedést, azonban növeli a vízbiztonság hiányát.
- A vízminőség romlása, melynek forrása a mezőgazdasági, ipari és települési vízszennyezéstől a tengerparti területeken az édesvizek – a tengervízszint emelkedésnek betudható – sótartalmának növekedésén át a felszín alatti vizek kitermeléséig sorolható, egyre nagyobb kihívást jelentenek. Ezeket gazdasági és jogi eszközök széles skálája felhasználásával kell kezelni.
- A vízgazdálkodás szokás szerint inkább követő (reaktív), mintsem proaktív szemléletű. Ez visszafordíthatatlan következményekre vezethet.
- A vízgazdálkodási intézkedések gyakran eredményeznek az emberek számára kedvező, azonnali és megfogható eredményeket, melyek azonban ellentétesek lehetnek a hosszú távú fenntarthatóság elvárásaival. A vízgyűjtővédelemre, az árvízi védekezésre, a közegészségügyre és egyéb kapcsolódó célokra fordított hosszú távú beruházások megtérülésének konkrét eredményeit megfelelően kommunikálni kell.

AJÁNLÁSOK

- A demográfiai mozgásokkal, a földhasználatban történő változásokkal, a gazdasági fejlődéssel vagy más környezeti változásokkal kapcsolatos bizonytalanságok nem akadályozhatják a cselekvést, ugyanis a tudomány nem lesz képes minden esetben pontos válaszokat adni. A döntéshozóknak meg kell teremteniük a döntéshozatal rugalmasságát és adaptív képességét.
- A víztározó képesség növelése a világ számos régiójában meghatározó jelentőségű. A víz infrastruktúrába integrálni kell a fenntarthatósági megfontolásokat (kapacitás és képzés, gazdasági, környezeti és szociális fenntarthatóság).
- A vízdiplomácia hasznos eszköze lehet a bizalomépítésnek és a közös lehetőségek (alvizi-felvízi) kiaknázásának. Az emberközpontú vízgazdálkodási megközelítést műszaki

tartalommal kell kiegészíteni.

- A felszín alatti vizekkel való gazdálkodást javítani kell. A szakpolitikáknak és a gazdálkodási stratégiáknak figyelembe kell venniük a felszín alatti vizeknek a vízbiztonságban és az élelmiszerbiztonságban betöltött szerepét.
- A fenntartható információs és monitoring rendszerek szerepe, különösen a folyamatosan romló meteorológiai és hidrológiai adatgyűjtés tükrében, kiemelten fontos.
- A gyors urbanizáció jelentős vízgazdálkodási célú beruházásokat követel meg. A vízügyi infrastruktúra fejlesztése és helyreállítása együtt kell, hogy járjon a takarékos vízfelhasználással kapcsolatos társadalmi tudatosság növelésével, a víz árazásával és a vízvesztés csökkentésével kapcsolatos intézkedésekkel.
- A különböző versengő vízhasználatok (így az energia- és az élelmiszertermelés) összehangolása, továbbá a regionális és nemzeti szintű vízügyi együttműködés hasznainak a kiaknázása kulcsfontosságú.
- A Global Framework for Climate Services a vízgazdálkodás számára is fejlettebb szolgáltatásokat fog nyújtani.
- A katasztrófákkal kapcsolatos kockázatkezelési stratégiák a vízgazdálkodás integráns részei kell, hogy legyenek.

HARMADIK PLENÁRIS SZEKCIÓ: JÓ VÍZPOLITIKAI IRÁNYÍTÁS

BEVEZETÉS

A jó vízpolitikai irányítás nélkül nem valósítható meg a fenntartható fejlődés, mivel a víz központi szerepet játszik a gazdaság, a társadalom és a természet egésze vonatkozásában. Globális szinten szükség van tudományos alapú közös célkitűzésekre és szakpolitikákra, melyek valamennyi ország számára iránymutatást adnak a fenntarthatóság eléréséhez. Vízyűjtő szinten hatékony határon átnyúló megállapodásokra és intézményekre van szükség, amelyek a vizek által nyújtott ökológiai szolgáltatásokkal való optimális és méltányos gazdálkodásra és megosztásra törekednek. Nemzeti szinten kulcsfontosságú az integrált vízgazdálkodás megvalósítása, a fő kérdéseknek a helyi körülményekre tekintettel történő megfelelő súlyozása mellett.

FŐ ÜZENETEK

Alapvető fontosságú egy önálló víz tárgyú fenntartható fejlődési cél (SDG) elfogadása. Ezen célkitűzésnek az alábbiakra kell figyelemmel lennie:

- Az ivóvíz és szanitációs célkitűzés elhelyezése az integrált vízgazdálkodás keretében, különös tekintettel a víz, az energia- és az élelmiszertermelés kapcsolatára;
- A vízpazarlás/vízvesztés csökkentése;
- A SDG végrehajtásában megjelenő különböző szereplők helye;
- A körülményekhez igazodó víz és szanitációs szolgáltatások, így pl. az in situ szanitáció vagy a vezetékes víz alternatívái távoli vidékeken;
- A vízhez és szanitációhoz való életképes hozzáférést biztosító megfizethető innovatív technológiák;
- A célkitűzések megvalósításához szükséges intézményi kapacitásokról, kutatásról és képzésről szóló indikátorok szükségességéről mind a fejlődő, mind a fejlett országokban, továbbá a tudásbázisokról és a vízügyi vezetésről;
- Vízügyi kérdésekben a szolidaritás szükségessége.

KIHÍVÁSOK

- Bár a határon átnyúló vízügyi kérdések már igen régóta napirenden vannak, egyes országok egyre kevésbé hajlandóak azt globális prioritásként kezelni. Ez oda vezetett, hogy a kérdés idő előtt eltűnt a Rio+20 konferencia tárgyalási témái közül.

- Egyesek aggodalommal tekintenek a vízzel kapcsolatos biztonságpolitikai kihívásokra, míg mások – a következetesség jegyében – a határon átnyúló kérdések globálissá tétele érdekében lépnek fel.
- A vízügyi kihívások más szektorokban való marginalizálódása kapcsán megtett figyelemfelhívások gyakran a víz kérdésének súlytalanságát, valamint a költségvetési támogatás hiányát jelzik.

AJÁNLÁSOK

- Alapvető jelentőségű, hogy valamennyi állam ratifikálja az 1997-es Nemzetközi Vízfolyásokról szóló ENSZ Egyezményt, valamint 1992 Határon átnyúló vízfolyásokról szóló ENSZ EGB Egyezményt.
- A vízminőség és a vízre fordított beruházások társadalmi megtérülése a víz és szanitációs tárgyú SDG fókuszában kell, hogy szerepeljen.
- Az éghajlatváltozás elsősorban a vízen keresztül fejti ki társadalmi hatását, így azt integrálni kell a vízpolitikákba.
- Települési viszonylatban az integrált települési vízgazdálkodás középpontba helyezése keretet nyújthat valamennyi releváns vízügyi kérdés megfelelő figyelembe vételére.
- Szakértői szinten megfelelő magatartás kódexekkel, széleskörű és megfelelő adatokon alapuló részvételi lehetőségek biztosításával, nők bevonásával, valamint a közösségi gyakorlatok bemutatásával kell az egyéni integrációt erősíteni.
- A vidék gyakran nem kap megfelelő figyelmet, holott a vidéki területeken történő fokozott befektetés csökkentheti a városokba való elvándorlást.
- Továbbá, a mezőgazdasági és az energia tárgyú politikákat össze kell kapcsolni a vízpolitikával, az előbbieknél a vízkészletekre gyakorolt hatása és nagy vízigénye miatt.

NEGYEDIK PLENÁRIS SZEKCIÓ: ZÖLD GAZDASÁG A TISZTA VÍZÉRT

BEVEZETÉS

Három ország kezdeményezései kerültek bemutatásra az ülésen: (1) Tádzsikisztán törekvései a zöld gazdaságba való átmenetre, kiemelve a mezőgazdaság, az Aral-tó és a vízenergia-hasznosítás kérdését, (2) Svédország erőfeszítései a zöld gazdaság koncepciójának általános beépítésére a szakpolitikai és döntéshozatali eljárásokba

, továbbá a Balti-tenger rehabilitációjának pozitív eredményei, (3) India differenciált megközelítése a zöld gazdaság fejlett és fejlődő országokban történő megvalósítása kapcsán.

Az OECD a zöld növekedés politika és eszköztárának felhasználásával javasolta a víz szektor reformját, megfelelő kockázat elemzés és kezelés mellett.

FŐ ÜZENETEK

Szükség van egy olyan specifikus víz tárgyú SDG-re, amely a természetet a fenntartható fejlődés megoldása szerves részeként veszi figyelembe.

Konszenzus volt a tekintetben, hogy a víz a zöld növekedés központi eleme. Víz nélkül nincs zöld növekedés – különösen az energia területén –, hatékony természeti erőforrás-használat, nincsenek befogadó és méltányos megoldások. A szokásos ügymenet (business as usual) immáron nem elfogadható: az új megközelítés az elérendő célból kell, hogy kiinduljon (business as needed), valamint abból, hogy kevesebből kell többet elérnünk.

Hangsúlyozni kell a rendszerszemléletű gondolkodás szükségességét. A résztvevők kiemelték, hogy a jó vízpolitikai irányítás és részvételen alapuló, átlátható döntéshozatal a befogadó zöld gazdaság alapja. A társadalom a vízzel való hatékonyabb gazdálkodás elérésének része kell, hogy legyen.

AJÁNLÁSOK

- A megfelelő vízgazdálkodási megoldásokhoz mind a „puha”, mind a „szilárd” infrastruktúrára szükség van. Számos példa került bemutatásra, amikor a természetes infrastruktúra olcsóbb

és hatékonyabb megoldás, mint műtárgyak építése, illetve ahol évek múltán az épített infrastruktúrát visszabontották a természetes megoldások, hogy annak szerepét a természetes infrastruktúra vegye át.

- A víz megfelelő értékeléséhez szükséges a természeti rendszerekhez és azok szolgáltatásaihoz gazdasági értéket rendelni a döntéshozók számára. Ennek az értékelésnek az eredményeit meg kell jeleníteni a nemzeti elszámolási rendszerekben, ezáltal is törekedve a kizárólag GDP alapú megközelítés meghaladására a nemzeti vagyon felértékelése során.
- Az Ökológiai Rendszerek és a Biológiai Sokféleség Gazdasága (The Economics of Ecosystems and Biodiversity TEEB) kezdeményezés – amely keretet ad a természet pénzügyi és nem pénzügyi értékeléséhez, valamint ami felhívja a meglévő értékelési módszerek végrehajtásának szükségességére – megfelelő kiindulópont lehet ehhez a munkához.
- Elősegítendő a különböző érdekelttek közötti vízügyi tárgyú dialógus. Többet kellene tenni a magánszektor bevonására.
- Magyarországnak meg kellene fontolnia egy, – a különböző Víz Világforumok, továbbá a Víz Világtalálkozó eredményire épülő – globális vízügyi kérdésekkel foglalkozó kormányközi találkozó összehívását.
- A természetre fordított összegek magas megtérülésének kiaknázása együtt kell, hogy járjon a természet jogainak tiszteletével.

ÖTÖDIK PLENÁRIS SZEKCIÓ: A GLOBÁLIS VÍZÜGYI ÉS SZANITÁCIÓS VÁLSÁG ÉS A VÍZ TÉMÁJÚ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉL PÉNZÜGYI ÉS BERUHÁZÁSI ASPEKTUSAI

BEVEZETÉS

Világszerte szükséges beruházni a vízgazdálkodásba. Becslések szerint a következő évtizedekben globális szinten a víz szektor beruházási igénye eléri a több trillió USA dollárt. Ezzel egyidejűleg mai ismereteink szerint évi 15 milliárd dollár bevételkiesés keletkezik csak a vezetékek szivárgásának eredményeképpen.

Tekintettel arra, hogy a pénzügyi kérdések megvitatása során a hangsúly rendre a pótlólagos források bevonásán van, a felteendő kérdés az alábbi kellene legyen: „mennyit kaphatunk a meglévő pénzünkért?”.

FŐ ÜZENETEK

A világszerte jelentkező vízproblémák megoldásának egyik fő kérdése az emberek viselkedésének megváltoztatása. Ennek fontos eleme, hogy a vízre irányuló politikai retorika iránya a problémák felől a megoldások felé forduljon.

A fogyasztók gyakran hajlandóak többet fizetni a jobb szolgáltatásért. A minőségi szolgáltatás megtérülése gyakran meghaladja a szolgáltatás hiányából fakadó költségeket.

KIHÍVÁSOK

- Afrikában ahhoz, hogy a lakosság azon 40%-át biztonságos ivóvízhez juttassuk, amely ezzel nem rendelkezik, évi 7,6-14 milliárd USA dollár beruházására van szükség. Ázsiában az országok 75%-ában veszélyeztetettek a vízkészletek, a vízszolgáltatás éves beruházási igénye 59 milliárd USD.
- A víz ágazat finanszírozása komplex feladat. Igen hosszúak a beruházási időszakok (70-100 év) és a magánszektor által megszokott léptéket meghaladó kezdő beruházást igényelnek.
- A magántőke bevonásának elsődleges kérdése, hogy hogyan hozhatók létre banki finanszírozásra alkalmas projektek.

AJÁNLÁSOK

- Különbséget kell tenni az egyes vízhasználók között. Míg az emberek számára a víz alapvető jog, ez korántsem áll fenn a mezőgazdaság vagy az ipar esetében.
- Határozott kormányzati jelenlétre van szükség a magánszektor számára kedvező beruházási

környezet kialakításához. Az erős intézményi háttérrel bíró országok sokkal sikeresebbek a közcélú források mobilizálásában, mint a gyenge kormányzati struktúrával rendelkező országok.

- A magánszektor beruházási döntéseit elsősorban a befektetési után várható megtérülésre figyelemmel hozza meg. Meg kell találni a megfelelő egyensúlyt az állami támogatások és a gazdasági ösztönzők között (intézményi keretek, jogszabályok, díjszabás).
- A társadalmi szervezetek sokféle megoldási javaslattal rendelkeznek, melyek sikere vagy sikertelensége széles körben felhasználható példákra válhatnak.
- Tekintettel arra, hogy a jelenlegi Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósításának alapját elsősorban közpénzek képezik, az új Fenntartható Fejlesztési Célok kialakítása során egy holisztikusabb, a magánszektorra is felölelő megközelítésre van szükség.
- Olyan fordított ösztönző rendszerre van szükség, amely az eredményt értékeli, nem pedig a bevitt és a felhasznált erőforráshoz igazodik.
- Megfelelő pozitív és negatív ösztönzők kombinációjára, valamint helyes árpolitikára van szükség a magánberuházások elősegítéséhez.
- A magánbefektetőknek nemcsak beruházásaik pénzügyi megtérülésére kell figyelemmel lenniük, hanem azok társadalmi megtérülésére is.

MAGAS SZINTŰ PLENÁRIS PANEL: A VÍZ, ENERGIA ÉS AZ ÉLELMISZÉSI KAPCSOLATA (NEXUS)

BEVEZETÉS

A globális előrejelzések és modellek egyértelműen az élelmiszerek és az energia iránti igény növekedését prognosztizálják, amely növeli a vízkivételek iránti igényt. A népességnövekedés, az urbanizáció és a változó fogyasztói szokások állnak elsősorban ezen kihívást jelentő változások mögött. A Föld több régiójában az éghajlatváltozás negatív hatásai tovább rontják a meglévő helyzetet.

Az alapvető kérdés az, hogy a nexus-megközelítés hogyan segíthet megoldani a természetes erőforrások csökkenésével és romlásával, valamint a klímaváltozással összefüggő problémákat. Sajátos régiójuk vagy ágazatuk nézőpontjából a panel tagok betekintést nyújtottak, illetve következtetéseket fogalmaztak meg a nexus-megközelítésnek a problémák kezelésében betöltött lehetséges szerepéről.

Ilyen regionális példák voltak:

- A(z) jelenleg erősen dotált) energia szerepe a fenntarthatóbb mezőgazdasági és vízgazdálkodási gyakorlatokra való áttérésben (Öböl országok)
- Az energia megfelelő árazása (a dotáció helyett) energia- és vízhasználati hatékonyságnövelést eredményez (India)
- Az energia és a vízpolitika ötvözése az élelmiszertermelés támogatására (Nebraska állam „ütőere”)
- Az élelmiszer- és energiatermelés mikro- és makroszintű átalakítása a szegénység csökkentése érdekében, mega-projektekkel és közvetlen külföldi beruházásokkal összehangoltan (Nicaragua)

FŐ ÜZENETEK

Egyértelműen szükség van a három alapvető erőforrásra: a víz, az energia és a föld közötti kapcsolódásokra vonatkozó újszerű megközelítésekre. Az erőforrások szűkössége okán a szokásos hozzáállással (business as usual) a víz-, energia- és az energiabiztonság és a természeti rendszerek fenntartása nem garantálható.

KIHÍVÁSOK

A víz-, energia- és élelmiszerhiány várhatóan jelentős kockázatot jelentenek a gazdasági fejlődésre és szociális helyzetre, valamint a környezetre. Ebből következik, hogy a szakpolitikák és a stratégiák

kialakítása során, továbbá a döntéshozatal valamennyi szintjén (beleértve a magán szektor és a fogyasztók döntéseit is) a fenti területek közötti kölcsönös függéseket és kapcsolódásokat következetesen és integráltan figyelembe kell venni.

Számos elképzelés létezik arra, hogy hogyan lehetséges a nexus-megközelítést alkalmazni a 2015 utáni fejlesztési agendában:

- Szét kell választani a hozzáférés („biztonság”) kérdését az erőforrás, azok rendelkezésre állása és a velük való gazdálkodás kérdésétől.
- Egyedi ágazati célokat kell megállapítani – mint pl. önálló vízügyi célkitűzés –, melyek könnyen kommunikálhatóak, a nexus-megközelítést pedig inkább a végrehajtás során kell érvényesíteni.
- A fogyasztás és a termelés kérdését kell a központba helyezni egy átfogó, a víz, energia és élelmiszer, valamint a megfelelő finanszírozás kérdését is magában foglaló célkitűzés keretei között.

AJÁNLÁSOK

- Újfajta gondolkodásra, világlátásra van szükség. A víz-, energiagazdálkodás, valamint az élelmiszertermelés rendszereit integráltan kell megtervezni. A jogi, intézményi kereteket, a támogatási és dotációs mechanizmusokat világszerte figyelemmel kell követni. Így pl. az erőforrások megfelelő árazása és a támogatások szektorok közötti hatékonyabb elosztása kulcskérdés a nexus-megközelítés sikerében.
- A tudományágak, gazdasági szektorok és a politikai döntéshozatal szintjei közötti átjárhatóság központi jelentőségű. Szükséges a szektorok közötti kölcsönös összefüggések és szinergiák módszeres feltárása és a döntéshozók és érintettek számára történő átlátható bemutatása.
- A tudománynak és a tudományterületek közötti kutatásnak elő kell segítenie a víz, energia, élelmiszer ágazat és az éghajlat kölcsönhatásának jobb megértését. A tudományos eredményeket, egy interaktív és adaptív folyamat keretében, be kell csatornázni a döntéshozók felé.
- Az oktatásba, valamint az egyéni és intézményi kapacitás-fejlesztésbe való beruházás kulcsfontosságú, hogy az emberek és az intézmények részére a tudományágak és ágazatok közötti átjárás lehetőségét megteremtjük.
- A társadalmi tudatosság erősítése és a transzparencia szintén szükséges egy integráltabb gazdálkodási és irányítási modell felé történő elmozduláshoz.

TUDOMÁNYOS FÓRUM

BEVEZETÉS

A vízhez kapcsolódó problémák jóval többről szólnak, mint pusztán ivóvízről vagy szanitációról. Éppen ezért megoldásukhoz olyan innovatív és széleskörű megközelítésre van szükség, ami az árvizektől az aszályon át a határokon átnyúló vízgazdálkodásig számos érintett területet és ágazatot felölel.

Szükséges volna tudatosítani, hogy milyen fontos szereppel bír társadalmunk és bolygónk számára az egyetemes és átfogó édesvíz-felhasználásban a tudományos alapú megközelítés.

FŐ ÜZENETEK

A víz vitathatatlanul meghatározó szerepet játszik a világ eddigi és a jövő reménybeli fejlődési folyamatiban. Ezt, valamint a jelenkor kihívásait és egy új megközelítésre való növekvő igényt figyelembe véve a Tudományos Fórum résztvevői elkötelezték magukat egy átfogó, a víznek szentelt specifikus, mérhető, megvalósítható, releváns, határidőkhöz kötött, értékelt és újraértékelt (SMART[ER]²) fenntartható fejlődési cél támogatása mellett. Úgy vélik, ez megerősítene a régóta esedékes koherenciát és megerősítené a jelenleg kusza globális vízügyi irányítási rendszert.

KIHÍVÁSOK

- Az integrált vízgazdálkodásban történt előrehaladás nehezen mérhető, a monitoring drága feladat. Szükséges a tudomány hozzájárulása a célok megvalósulásának követéséhez szükséges hatékony mutatókkal történő kidolgozásához. Ugyanakkor valahogyan fel kell oldani az ellentmondást, amit az okoz, hogy a konkrét és határidőkhöz kötött célok megjelölése nem feltétlenül fér össze a hosszú távú fenntartható fejlődés kívánalmaival.
- A szélsőséges időjárási jelenségek és katasztrófák száma és előfordulási valószínűsége megugrott az utóbbi évtizedekben, amely – a további fejlődés érdekében – szükségessé teszi megfelelő tervezési módszerek kidolgozását.

AJÁNLÁSOK

- Nagyobb figyelmet kell fordítani a vízminőségre, a szennyezések megelőzésére és a folyamatos ellenőrzésre. Jelenleg a vízminőség romlása és az élővilág degradációjának üteme világszerte egyre gyorsul, amit a vízügyi szektor nem hagyhat figyelmen kívül.
- Olyan politikai befolyástól mentes környezetre van szükség, amiben a tudomány független és megbízható szakmai háttérrel tud nyújtani a problémák kezeléséhez. Ugyanakkor szükség van arra is, hogy a tudományos világ és a politika kölcsönös együttműködése gördülékenyebbé tegye az ismeretek átadását és csökkentse a tudomány és a politika között jelenleg tátongó űrt. Javítani kell a műszaki, a politikai és a társadalmi együttműködés feltételeit, és segíteni kell a társadalomtudományok gyakorlatba való átültetését. Szintén kiemelt szerepet kell kapnia az oktatásnak, és a víz mint érték általános elismertetésének.
- A tudomány és szakpolitika kapcsolatának szorosabbra fűzéséhez fontos az egyértelmű kommunikáció és a kommunikációs eszközök hatékony használata, különösen a lakosság tájékozottsága szempontjából. Ez elősegíti egyrészt az integrált vízügyi gazdálkodás rendszerének megismertetését, másrészt a különböző megoldások végrehajtásának sikerét. Mindez a városi lakosság szempontjából a leginkább sürgető, hiszen ott a leggyorsabb a népességnövekedés üteme.
- Az integrált vízgazdálkodás képes növelni a társadalomnak a nem kívánt változásokkal szembeni ellenálló-képességét, mind megelőző, mind korrekciós intézkedések útján. A nem-éghajlati tényezők meghatározó elemei az integrált vízgazdálkodás-fejlesztéshez szükséges értékelésnek, és hatásuk sok esetben felülmúlja az éghajlati tényezőkéét. A felszín alatti víz, ideértve a felszín alatti és felszíni vizek együttes használatát, meghatározó eleme az integrált vízgazdálkodásnak.

---

² Specific, Measurable, Attainable, Time-bound [Evaluated, Re-evaluated]

- A gyors társadalmi változásokra való reagáláshoz összetettebb, rugalmasabb és adaptívabb irányításra és struktúrákra van szükség. A töredezett szabályrendszerek és folyamatok következményeképp a környezetvédelmi, energia és élelmezésügyi ágazatok irányításában jelenleg számos egymáshoz hasonló mechanizmus működik egyszerre.
- Nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a zöld gazdaság alapjainak megszilárdításáért, így a különböző érintett ágazatok és a társadalmi-gazdasági tevékenységek számára egyértelművé kell tenni az ökológiai szolgáltatások közvetett költségeit és hasznait. Az ökológiai rendszerek megőrzéséhez és – ha szükséges – helyreállításához jó vízgazdálkodási megoldásokra van szükség. A jól működő vízszolgáltatás hasonlóan elősegíti a társadalmak gazdasági és szociális feladatainak kielégítését.

CIVIL FÓRUM

BEVEZETÉS

A Civil Fórum résztvevői hangsúlyozták, hogy a víz kritikus jelentőségű az élővilág egészsége, az emberi méltóság és a béke szempontjából. Éppen ezért szükség van egy külön a víznek szentelt, ambiciózus fenntartható fejlődési célkitűzés megalkotására. Emellett a vizet megfelelően figyelembe kell venni az egészség-, élelmezés- és energiaügyi célok megfogalmazásánál is.

FŐ ÜZENETEK

A Civil Fórum résztvevői az alábbiakat várják egy víz tárgyú SDG-től:

- A vízhez és szanitációhoz való hozzáférés emberi jogi alapú hozzáférés, a nemek sajátos igényeire figyelemmel;
- Az édesvízkészletekkel való fenntartható, vízgyűjtő-alapú, társadalmi részvételen alapuló gazdálkodás, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt;
- Az emberi egészségnek és a környezetnek a vizek szennyezésével szembeni védelme; a víz hatékony használata és újrahasználata, mely a hulladékot erőforrássá alakítja, mind városi, mind vidéki keretek között; és
- Társadalmi ellenálló képesség a nem épített, innovatív és alkalmazkodó infrastruktúrák, továbbá megfelelő szociális programok által.

AJÁNLÁSOK

- **A biztonságos ivóvízhez és szanitációhoz való általános és fenntartható hozzáférés:** az ivóvíz szolgáltatáshoz és szanitációhoz való egyetemes hozzáférés biztosítása érdekében határozott elkötelezettségre, vezetésre, megfelelő jogi keretrendszerre és kapacitás-fejlesztésre van szükség. Az SDG-knek ki kell terjedniük minden, a vízhez szorosan kapcsolódó kérdésre. Külön figyelmet kell szentelni a bennszülött népesség, a vidéken és szegénynegyedekben élő lakosság igényeinek, valamint az iskoláknak és egyéb oktatási intézményeknek.
- **Integrált vízgazdálkodás:** a rendelkezésre álló vízkészletekkel integrált módon kell gazdálkodni, melynek kulcsa a párbeszéd és együttműködés. Az országhatárokon átnyúló felszíni és felszín alatti vízkészletek esetében az érintett országoknak meg kell fontolniuk megfelelő vízgyűjtő-szervezet létrehozását. Szükséges az elővigyázatosság elvének alkalmazása. A csapadékvíz felhasználását és fenntartható kezelését be kell építeni a nemzeti szintű fejlesztési tervekbe.
- **Jó és hatékony vízpolitikai irányítás:** erős hatáskörökkel rendelkező stabil intézményekre és hatóságokra van szükség a felhasználói viselkedés megváltoztatását eredményező jó vízgazdálkodás megvalósításához. Az átlátható, részvétel alapú döntéshozatali eljárások és az érintettek felelős részvétele együtt kell, hogy járjon. A vízfelhasználásra vonatkozó mérések és az így felhalmozott adatok megosztása fontos mind a monitoring-folyamatok gördülékenysége, mind a vízügyi információs rendszerek általános hozzáférhetősége szempontjából. Az új, pl. monitoringot végző intézmények a fejlődési folyamat zászlóshajóivá válhatnak. Az inkluzív vízpolitikai eljárásokban külön figyelmet kell szentelni a nőknek. Sürgető feladat a képzés és kapacitás-fejlesztés, a média hasznos eszköz lehet a fent említett célok elérésében.
- **Zöld gazdaság:** szükség van új víztisztítási és szanitációs technológiákra és ezeknek a széles körű elterjesztésére. Meg kell erősíteni mind a központosított, mind pedig a decentralizált vízgazdálkodási rendszerek melletti elkötelezettséget. A vízkészletek, különösen a felszín alatti vizek védelme érdekében szükséges a vízkészlet-felhasználás pontos mérése és nyilvántartása. A vizekkel való gondos gazdálkodás elősegítése érdekében be kell vezetni a zöld címkézést és a vízi-lábnymó indikátorok használatát.
- **Finanszírozás:** a megfelelő víz és szanitációs szolgáltatásokért való végső pénzügyi felelősség a nemzeti kormányoké. Az egészséges ivóvíznek mindenki számára

megfizethetőnek kellene lennie; az államoknak ezt figyelembe véve kellene kialakítani a szolgáltatások árát és a vízfogyasztáshoz kötött adók mértékét. Különböző finanszírozási, elszámolási és befektetési módszereket kell kidolgozni a vízügyi szektorban. A befektetési szükségletek felméréséhez és az eredmény-alapú ellenőrzési folyamatokhoz jól működő, támogatott adatgyűjtési rendszerekre van szükség.

ÜZLETI FÓRUM

BEVEZETÉS

A növekvő és sok esetben egymással versengő vízigények – így a mezőgazdaság, az ipar, a háztartások, az energiatermelés, és a társadalom számára közvetlen előnyökkel szolgáló ökológiai rendszerek vízigénye – újabb és újabb kihívások elé állítja az üzleti vállalkozásokat, a kormányzatokat, a közösségeket és a természeti környezetet. Ezen sokrétű kihívások a fegyveres konfliktusoktól a környezeti katasztrófákon át az élelmezésbiztonsági, finanszírozási, szabályozási és operatív kérdésekig terjednek. Éppen ezért minden érintettnek részt kell vennie a megoldáskeresésben.

FŐ ÜZENETEK

Az üzleti élet képviselői támogatják egy a víz tárgyú Specifikus, Mérhető, Megvalósítható, Releváns, Határidőkhöz kötött, Értékelt és Újraértékelt célkitűzés³ elfogadását.

AJÁNLÁSOK

A kormányoknak határozottan el kell kötelezniük magukat a szektorális szemlélet meghaladása, a megfelelő finanszírozás, előreláthatóság és az elszámoltathatóság biztosítása mellett. Független szabályozóként erősíteniük kell a vízügyi intézményrendszert, valamint ösztönözniük kell a költséghatékony megoldásokat és a jó vízpolitikai irányítást.

Az üzleti szektornak megfelelő léptékre kell fejlesztenie fenntartható megoldásokat, összekötve a fejlesztéspolitikai célkitűzéseket az elsődleges üzleti érdekekkel és – együttműködésben a kormányokkal és a civil társadalommal – be kell azonosítania és nyomon kell követnie tevékenysége hatásait.

Ezekből az alábbi konkrét üzleti döntések, tevékenységek következhetnek közvetlenül:

- Növelni kell a vízfelhasználás hatékonyságát a teljes mezőgazdasági termelési lánc legfontosabb szakaszaiban, különösen a vízhiányos területeken. A következő évtizedekben az újabb források bevonása helyett az édesvíz hatékonyabb használata lesz a kritikus tényező. A hatékonyabb öntözés lehetővé teszi a víz máshol történő felhasználását.
- A közvetlenül felügyelt tevékenység keretében meg kell szüntetni a kezeletlen ipari szennyvíz közvetlen kibocsátását, valamint a beszállítói láncban törekedni kell a szennyvízkibocsátás jelentős csökkentésére. A hiányos szennyvízkezelés jelentős veszélyt jelent az emberek egészségére, közérzetére és a gazdasági tevékenységre. Az élővilágban okozott károk végzetesek. A szennyvíz megtisztításával ezek a károk elkerülhetőek, és az így nyert víz ismét felhasználhatóvá válik.
- A szektorokon átívelő üzleti tevékenységgel egyre szélesebb rétegek számára elérhetővé kell tenni a biztonságos víz-, higiéniai- és szanitációs szolgáltatásokat. Rengeteg olyan országban működnek vállalkozások ahol sem az alkalmazottak, sem a kivitelezők, sem a vásárlók számára nem biztosított az egészséges ivóvízhez és szanitációhoz való hozzáférés. Az ezzel együtt járó gazdasági, társadalmi és környezeti hatások visszafogják a termelékenységet, korlátozhatják bizonyos termékek és szolgáltatások értékesítését, valamint betegségekhez vagy halálesetekhez vezethetnek. A víz által okozott megelőzhető betegségek költségvonzata üzleti szempontból meghatározó léptékű lehet.
- A vállalkozásoknak nagyobb felelősséget kell vállalniuk a mindenkit érintő, vízhez köthető kockázatok mérséklésének folyamatában. A stabil vízügyi irányítás lehetővé teszi, hogy a vállalkozások felismerjék és kezeljék az őket érintő vízügyi kockázatokat. Egyúttal segítségére lehetnek a helyi közösségeknek és a kormányzatoknak a jó vízpolitikai irányítás, a fenntartható vízügyi egyensúly fejlesztésében, a vízminőség javításában, és az élővilág védelmében.

³ Specific, Measurable, Attainable, Relevant, Time-bound [Evaluated, Re-evaluated] – SMART[ER]

- Költséghatékonysági számításokkal és alternatíva-elemzéssel (melyek a befektetéstől a működési szakaszon át a karbantartásig és a pótlásokig figyelembe veszik a termelési folyamatot) kell növelni az infrastrukturális befektetések esetében a fenntarthatóságot és az átláthatóságot.
- A felsorolt döntések, intézkedések esetében elengedhetetlen, hogy a vállalkozások szorosan együttműködjenek a többi érintettel, így a kormányokkal, helyi közösségekkel és üzleti szövetségekkel.

IFJÚSÁGI FÓRUM

BEVEZETÉS

Az Ifjúsági Fórum résztvevői azt várják a nemzetközi közösségtől, hogy a Millenniumi Fejlesztési Célokban megjelölt törekvések teljesítése mellett hasonlóan ambiciózus fenntartható fejlődési célok (SDG-k) mellett kötelezze el magát egy olyan világ megvalósításáért, amely hatékonyan működő intézményesített keretek között minden egyes ember számára megfelelő víz és szanitációs körülményeket teremt, és ahol egyaránt biztosított az ökoszisztémák fenntarthatósága és az érintett szektorok közötti együttműködés.

FŐ ÜZENETEK

A résztvevők elkötelezettségüket és támogatási szándékukat fejezték ki a víz tárgyú célkitűzés sikerre vitele mellett, hogy annak jövőbeli előnyeit mindenki élvezhesse, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportokra. Egy víz tárgyú SDG-ben foglalt célok eléréséhez igen fontos lépés a fiatalok kapacitásainak megerősítése. A határokon átnyúló, több területet lefedő együttműködés, információ-megosztás, kapacitás-fejlesztés, valamint a kiszolgáltatott rétegekre, az ifjúságra és a részvételi folyamatokra irányuló nagyobb figyelem képezhetik a sikeres SDG alapját.

Az Ifjúsági Fórum felismeri, hogy a víz kérdésköre túlmutat a szűken értelmezett víz és szanitációs problémákon, és szorosan kapcsolódik más fenntartható fejlődési célkitűzésekhez, például az élelmezéshez, az energiához, az oktatáshoz, valamint a szegénység csökkentéséhez. Mivel a víz az élet oly sok területét érinti, a víz tárgyú fenntartható fejlődési cél egyéb célkitűzésekkel való összekapcsolása kulcsfontosságú.

KIHÍVÁSOK (AZ IFJÚSÁGI FÓRUM FELHÍVÁSA ALAPJÁN)

„2025-re mindenki 15 percen belül méltósággal zuhanyozhasson, pisilhessen és ihasson, legyen bárhol is a világon. Reméljük, hogy ezt biztosítani tudják majd számunkra.”

„2025-re minden folyó vize legyen olyan tiszta és megközelíthető, hogy fürdeni lehessen benne. Az emberiség mindenhol egyformán élvezhesse a vízi környezet sokszínűségét és a víz megannyi szerepét.”

„2025-re egyetlen gyereket se veszélyeztessen víz által okozott betegség. Az emberek a világ minden pontján legyenek tisztában és tartsák tiszteletben a globális természeti erőforrásokat és az olyan előttünk álló kihívásokat mint a klímaváltozás.”

„2025-re a fiataloknak ne arra kelljen fordítaniuk munkájuk nagy részét, hogy felkutassák az őket fenyegető problémákat és az azokra adandó válaszokat.”

„2025-re legyen megoldott a hulladék környezeti és gazdasági célú újrahasznosítása. Meg kell törni a szanitációhoz kapcsolódó tabukat, hogy könnyebben beszélhessünk az olyan kérdésekről, mint a menstruáció és az illemhelyek.”

AJÁNLÁSOK

- A jelenlegi és jövőbeli problémák megoldása érdekében nem csupán a fiatalok, hanem a vízügyi szektor minden résztvevője számára fontos a fiatalok és a szakemberek közötti párbeszéd megteremtése/erősítése. A vízügyi ágazatnak partnerként kell tekintenie a fiatalokra a szektor valamennyi területén, legyen szó tudományról vagy a zöld gazdaságról. Lehetőséget kell kapniuk arra, hogy tanuljanak, és megoszthassák a saját meglátásaikat és tapasztalataikat. Fontos, hogy a fiatalok állandó képviselési lehetőséget kaphassanak a helyi vízügyi és vízgyűjtő szervezetek döntéshozatali folyamataiban. Részvételük egyaránt elősegítené és bővítené az információ-áramlást és a kapacitás-fejlesztést.
- A jelenlegi és a jövőben elfogadandó célok eléréséhez feltétlenül szükség van a vízügyi ágazatban érintett kormányzati, civil, üzleti, vízfelhasználói, tudományos intézeti résztvevők és a közvetlenül érintettek szoros együttműködésére. A szereplőknek a cselekvésre, a végrehajtásra és a meglévő tapasztalatok felhasználására kell koncentrálniuk, felismerve, hogy a határokon átvívelő kommunikáció és együttműködés milyen nagy fontossággal bír a

közös célok elérésében.

- A kormányzatok szerepe szintén kritikus. Az Ifjúsági Fórum javaslata szerint létre kell hozni egy olyan kormányközi folyamatot, amely felügyeli és szabályozza a vízzel kapcsolatos SDG(k) megvalósulásának előrehaladását. Kritikai észrevételeikkel és az eredmények számonkérésével a fiatalok eddig is segítették a kormányok ezirányú tevékenységét
- A határon átnyúló vízügyi kérdésekben határozottan erősíteni kell az együttműködést, továbbá el kell fogadni a méltányos hasznosítás és a károkozás elkerülésnek alapelveit. A fiatalok továbbra is azért fognak dolgozni, hogy kapcsolatokat építsenek és előmozdítsák az integrált vízgazdálkodáshoz elengedhetetlen együttműködést.

A fiatalok most és 2025-ben is képesek felrázni a világot, amennyiben lehetőséget kapnak erre. Adjunk esélyt a jövőnek!

FILANTRÓPIA KEREKASZTAL

BEVEZETÉS

A valódi holisztikus és hatékony vízgazdálkodáshoz kulcsfontosságú a víz körforgásának és az egyéb emberi és környezeti folyamatokban játszott szerepének ismerete. A víz környezetünk olyan szerves alkotóeleme, melyet több fronton is veszély fenyeget.

Néhány évtizeddel ezelőtt a filantróp szervezetek előre meghatározott végeredményű projekteket támogattak, amelyek esetenként egyáltalán nem illeszkedtek a megoldandó problémához. Manapság ezen szervezetek programjait egyre inkább a támogatni kívánt rászorulóknak való és megfogalmazott igényei alapján fogalmazzák meg, a javasolt megoldások a probléma valódi megértéséről tanúskodnak, kihasználva az egyedi szervezeti formájukból adódó katalizáló szerepet.

FŐ ÜZENETEK

A filantrópia elsődleges célja nem a jótékonykodás, hanem az öntevékeny polgári tevékenység globális megerősödésének előmozdítása.

A filantróp szervezetek egyik kiemelt feladata az érintettek közötti együttműködés megalapozása, a folyamatos párbeszéd elősegítése és olyan innovatív megoldások ösztönzése, melyek több területen és sokféle kedvezményezett javára is alkalmazhatóak.

Minden filantróp szervezet esetében nagy hangsúlyt kap az egyének szerepvállalása, legyen az a finanszírozó személye, valamely kiemelt ügy ismert képviselője vagy pedig egy sajátos megoldás vezető személyisége.

A támogatott intézkedések fenntarthatósága megköveteli a donorok és a rászorulóknak közötti együttműködést, de a jobb eredmény igényli a kedvezményezett szervezet kapacitásainak és erőforrásainak a bevonását is.

A jótékonykodás nem egyenlő a non-profit tevékenységgel, sokféle modell létezik. Fontos, hogy a filantróp szervezetek bátran kísérletezzenek a különböző megközelítésekkel. Nincs minden program sikerre ítéelve, de a kudarcokból hasznos következtetéseket lehet levonni a jövőre nézve.

A filantróp szervezetek csak abban az esetben képesek megfelelően értékelni saját sikereiket és kudarcaikat, ha folyamatosan figyelemmel tudják kísérni a folyamatokat, és emellett megfelelő mennyiségű és minőségű információ áll a rendelkezésükre. A fő kihívás a rendelkezésre álló adatokból a megfelelő tanulságok levonása és új ötletek formálása. E cél érdekében érdemes volna jobban kihasználni a különböző kommunikációs csatornákat, például a televízió és a közösségi média erejét.

Erősíteni kell a donorok és a segítségre szorulóknak közti kapcsolatot. Ehhez is nélkülözhetetlen az információk hasznos alkalmazása és a hatékony kommunikáció például történetmesélés, filmek és egyéb vizuális anyagok segítségével.

KIHÍVÁSOK

A filantróp szervezeteknek több információra van szükségük, hogy tevékenységük sikerét vagy sikertelenségét értékelhessék. Ez hasznosítható adatokat és következetes monitoringot igényel. A kihívás az, hogy hogyan lehet az összegyűjtött adatokat a későbbi tevékenység alapjául szolgáló, hasznos információvá alakítani. Fokozottan kell támaszkodni a telekommunikáció eszközeire, így különösen a televízió és a társadalmi média felületeire.

Javítani kell a donorok és a kedvezményezettek közötti kapcsolattartást. Ehhez szintén hasznosítható információkra és hatékony kommunikációra van szükség: történetek bemutatására, filmek, képi anyagok felhasználására.

AJÁNLÁSOK

- Az eredményesebb működés érdekében a filantróp szervezeteknek memni kell kockázatokat vállalni, ki kell lépniük a komfortzónájukból, innovatívabbá kell válniuk. A rugalmas együttműködés kulcsa tevékenységük eredményeinek monitorozása és – szükség szerint – a dokumentált eredmények alapján a folyamatban lévő projekt módosítása. Továbbra is kamatoztatniuk kell a kormányzati, magán és civil szervezetekkel kiépített kapcsolataikat.

- A filantróp szervezeteknek tudomásul kell venniük, hogy egyes megoldásokat az emberek eltérő ritmusban fogadják el.
- Hangsúlyozni kell a nőkre és gyermekekre fordított figyelem fontosságát.
- A filantróp szervezetek, amennyiben hajlandók a szemléletváltásra, különösen alkalmasak különböző közösségekkel és érdekcsoportokkal együttműködést kialakítani a problémák megoldására, legyen szó helyi vagy globális szintű cselekvésről. A közhivatalokhoz képest nagyobb lehetőségük van bátor és innovatív megoldásokat megvalósítani, a párbeszéd és végső soron az új ötletek, elképzelések és eredményesebb megoldások új platformjait kialakítani.
- Noha a megoldandó problémák összetettek, az alkalmazott megoldásoknak egyszerűnek és könnyen megismételhetőnek kell lenniük, hogy a végeredmény eredményes és tartós változást hozzon.

